

Asia: VN/23407/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta.

SYL on huolissaan aikuiskoulutustuen lakkauttamisen vaikutuksista väestön mahdollisuuksiin kouluttautua työuran aikana. Vuonna 2022 aikuiskoulutustukea sai 30124 henkilöä, joista 26% opiskeli yliopistossa. Työllisyysrahaston selvityksen mukaan työuralla eteneminen, alan vaihto sekä kuormitus töissä ovat olleet pääasiallisia syitä aikuiskoulutustuella opiskeluun. Mikäli hallitus rajaa työikäisen väestön mahdollisuuksia uudelleen kouluttautua ja päivittää osaamista, voi uudistuksella olla pitkällä aikavälillä työvoiman osaamistasoa heikentävä ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmaa pahentava vaikutus. SYL katsoo, että uudistuksen mahdolliset pitkäaikaiset haittavaikutukset ovat painavampia kuin lyhytaikaiset työllisyysvaikutukset.

Esityksen perusteluissa viitataan mahdollisuuteen työuran aikaiseen opiskeluun jatkossakin, joko töiden ohella tai opintotuen varassa. SYL kuitenkin muistuttaa, ettei kaikkia tutkintoja ole täysin mahdollista suorittaa töiden ohella. Opintoihin voi sisältyä esimerkiksi pakollisia kokopäiväisiä harjoitteluja, jotka voivat joissain tapauksissa olla myös palkattomia. Näissä tapauksissa voi aikuiskoulutustuen lakkauttaminen rajata opintojen suorittaminen yksinhuoltajien tai muiden pienituloisten ulottumattomiin.

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen jälkeen työuran lomaan sijoittuvan jatko- tai uudelleen kouluttautumisen tai muun jatkuvan oppimisen piiriin kuuluvan opiskelun aikaisen toimeentulon järjestämiseen ei ole enää käytettävissä tähän tarkoitukseen sopivaa sosiaalietuutta. SYL toivoo, että aikuiskoulutustukea ei lakkautettaisi ainakaan ennen kuin sille on kehitetty korvaava

vaihtoehto. SYL katsoo, että opintotuki soveltuu huonosti nykyisiltä rakenteiltaan ja tasoltaan työhöön liittyvän jatkuvan oppimisen tukemiseen. Työssäolevalla tai työttömällä on korkea kynnyksiä siirtyä palkkatuloilta tai työttömyysetuudelta opintotuelle, joka on lainapainotteinen ja tasoltaan huomattavan heikko. Lisäksi opintotuen tukikuukausien niukan määrän vuoksi opintotuki ei monissa tapauksissa ole kestoaltaan riittävä siihen, että ensimmäisen tutkinnon suorittamisen jälkeen voitaisiin sen turvin suorittaa lisää opintoja. Opintotukea ei myöskään ole saatavilla avoimiin korkeakouluopintoihin ja tulorajat voivat estää sen hyödyntämisen. Näitä huomioita on nostettu esiin myös lakiluonnoksen vaikutusarvioissa ansiokkaasti ja laajasti.

Lisätietoja:

Nikolas Bursiewicz

Koulutuspolitiikan asiantuntija (korkeakoulutuksen laatu, opintoasiat, työelämä, jatkuva oppiminen)

041 515 2230 nikolas.bursiewicz@syl.fi

Sakari Tuomisto

Sosiaalipolitiikan asiantuntija (toimeentulo, asuminen)

040 687 6353 sakari.tuomisto@syl.fi

Bursiewicz Nikolas
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL)